مفاد براهین آیات معاد

مکرر جلوتر عرض کرده‌ام؛ الآن هم در ذهنم به همین صورت است. تمام آیات معاد قرآن کریم اگر یک مقاله‌ی بلند پایه بکند، با دیده برهانی نگاه کند، می‌بیند همه‌ی آنها برهان است. خیلی عجیب است. همه‌ی آنها برهان است. فقط می‌خواهد که آدم توجه کند و آنها را با هم جفت و جور کند.

> «يَـٰأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ ٱلْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَـٰكُم مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِن مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقِرُّ فِي ٱلْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوٓا۟ أَشُدَّكُمْ وَمِنكُم مَّن يُتَوَفَّىٰ وَمِنكُم مَّن يُرَدُّ إِلَىٰٓ أَرْذَلِ ٱلْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنۢ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْـًٔا وَتَرَى ٱلْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَآ أَنزَلْنَا عَلَيْهَا ٱلْمَآءَ ٱهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنۢبَتَتْ مِن كُلِّ زَوْجٍۭ بَهِيجٍ» [1]

«يَـٰأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ ٱلْبَعْثِ» می‌خواهد استدلال کند ای می‌خواهد تعبد را بگوید؟! با تعبد کسی را از شک در می‌آورند؟! آن هم با خطاب به ناس؟!

«فَإِنَّا»؛ این «فانّا» یعنی الآن می‌خواهم بیانی بیاورم تا شما را از ریب در بعث در بیاورم. اگر تأمل نکنیم که می‌مانند. «فَإِنَّا خَلَقْنَـٰكُم» شروع می‌کند سیر کمالی انسان را توضیح دادن. یکی از آنها همین آیات جنین و خصوصیات آن است. اینکه به چه صورت است، احاطه‌ی آن و «صلی» و «عدم ممدة»، ببینید چه تعبیراتی است! «وَإِذَا ٱلْأَرْضُ مُدَّتْ ، وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ» [2] دیگر آیه‌ای جذابتر برای معاد انفسی و خلقت بشر که مئآلش عند الله تعالی حضور پیدا می‌کند، می‌توان پیدا کرد؟! «وَإِذَا ٱلْأَرْضُ مُدَّتْ ، وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ»؛ هر چه خزائن بود ... . ای دریوسوکه‌ی زلزال دارد: «وَأَخْرَجَتِ ٱلْأَرْضُ أَثْقَالَهَا» [3] ببینید یک زلزالی است که برای عالم فیزیکی است. درست هم هست. اما یک زلزالی هست که دنباله‌ی «وَأَخْرَجَتِ ٱلْأَرْضُ أَثْقَالَهَا» می‌آید «وَقَالَ ٱلْإِنسَـٰنُ مَا لَهَا» [4]؛ بعد از استغاثه «ما لها» می‌گوید: «يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ ٱلنَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوْا۟ أَعْمَـٰلَهُمْ» [5]؛ این زلزله برای این است که ببینید چه خبر شده است. «وَأَخْرَجَتِ ٱلْأَرْضُ أَثْقَالَهَا» مربوط به این است. حال که «وَأَخْرَجَتِ ٱلْأَرْضُ أَثْقَالَهَا» با آمدن ادامه‌اش، حال «فَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُۥ، وَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُۥ» [6] یعنی تا ارض اخراج اثقال نکند این نمی‌شود. «صلی»، یکی برای بعد صورت می‌گیرد، ای آن کمالی است که برای مؤمن صورت می‌گیرد.

---

[1]. الحج، آیه‌ی ۵.

[2]. الانشقاق، آیات ۳ و ۴.

[3]. الزلزال، آیه‌ی ۲.

[4]. همان، آیه‌ی ۳.

[5]. همان، آیه‌ی ۶.

[6]. همان، آیه‌ی ۷ و ۸.

بازبینی #3
ایجاد شده 7 مارس 2024 11:42:48 توسط ... .
به روزرسانی شده 7 مارس 2024 12:48:40 توسط ... .